

Bilaga 1: Socioekonomisk omfördelning i Stockholm

Modell för fördelning, grundskola

Skolorna i Stockholm har olikartade förutsättningar på grund av socioekonomiska förhållanden. Stadens och utbildningsnämndens resursfördelningssystem har sedan många år haft ett kompensatoriskt inslag där hänsyn tas till de socioekonomiska förhållandena hos eleverna på skolan. Inom grundskolan har systemet funnits sedan 2007, då ansvaret för grundskolorna flyttades över till utbildningsnämnden från stadsdelsnämnderna, och inom gymnasieskolan sedan 2010. Även före 2007 fanns systemet inom grundskola, men då ansvarade stadsdelsnämnderna för den slutliga fördelningen av medlen, vilket skedde på olika sätt vid olika stadsdelsnämnder. Den nuvarande modellen för grundskola beslutades 2012 och användes första gången i budget 2013.

Totalt 2017 uppgick det socioekonomiska tilläggsanslaget för grundskolan i Stockholm till cirka 1,1 miljarder kronor (storleken kan variera något för olika år), och fördelas både till fristående och kommunala grundskolor. Ersättningen fördelas på samma grund till både kommunala och fristående grundskolor, i form av ett fast anslag till varje skola som delas upp i tolv månadersutbetalningar under året. Anslaget baseras på elevantal och socioekonomisk struktur på respektive skola i september året före budgetåret.

Beräkningen av det nuvarande socioekonomiska indexet och det socioekonomiska tilläggsanslaget utgår från en regressionsanalys där alla Stockholms grundskolors (såväl kommunala som fristående) och alla elevers resultat samkörs mot en rad bakgrundsfaktorer för att undersöka samvariation och påverkan. Resultatet av regressionsanalysen, på individnivå, visar på en samvariation mellan följande faktorer, i redovisad styrkeordning.

1. Nyinvandrad till Sverige, graderad efter hur lång tid eleven varit i Sverige (upp till 7 år)
2. Vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund
3. Om vårdnadshavarna uppbär ekonomiskt bistånd
4. Om eleven bor med båda, en eller ingen vårdnadshavare

Följande faktorer på gruppnivå uppvisar samvariation, nedan nämnd i styrkeordning.

1. Skolmiljö
2. Boendemiljö

Indexet avspeglar därmed sannolikheten för eleverna på en skola att uppnå olika betygsresultat. Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt har en gynnsam förutsättning för ett bra resultat, och ett högt index signalerar sålunda att skolan har en ogynnsam förutsättning. Ett index på 100 är genomsnittet för Stockholms stad. Det resultatmått som används för fördelningen är den uppskattade andelen behöriga till yrkesprogram, d.v.s. tröskeln för att komma in på ett nationellt gymnasieprogram. Skolor som har ett högt socioekonomiskt index, vilka är de skolor som utvärderingen inriktar sig på, är

således skolor som har en relativt hög andel nyinvandrade elever, en relativt hög andel elever vars vårdnadshavare har en låg utbildningsnivå, en relativt hög andel vårdnadshavare som uppstår ekonomiskt bistånd och en relativt hög andel elever som inte bor med båda vårdnadshavarna. På flertalet av de skolorna med ett högt index är det få elever som har svenska som modersmål.

Indexet beräknas för samtliga skolor som har minst tio stockholms elever. För att inte variationerna för skolorna ska bli för kännbara mellan åren, används ett glidande medelvärde som bygger på de tre senaste årens index. Skolor som öppnar under året och inte är med i underlaget för beräkningen av de olika variablerna, tilldelas en ersättning motsvarande genomsnittet per elev för respektive driftsform i det stadsdelsnämndsområde där skolan är belägen. Fristående skolor belägna utanför Stockholms stad tilldelas genomsnittsansättningen per elev för samtliga fristående skolor utanför Stockholm.

För att kompensera skolorna för skillnader i uppdrag ersätts de utöver det socioekonomiska tilläggsanslaget även för elever med modersmålsundervisning. För att erhålla resursen för modersmål ska eleven vara inskriven och delta i modersmålsundervisningen. Utöver det finns sedan 2016 även en särskild ersättning för skolor som tar emot nyanlända elever. En skola kan även erhålla verksamhetsstöd om en elev har omfattande behov av särskilt stöd och om de stödinsatser skolan genomför är extraordinära. Hittills har beslut om verksamhetsstöd föregåtts av en ansökan, förutom för elever i CSI-grupperna, och bedömningen om stödet ska beviljas och på vilken nivå görs utifrån den skollagsstadgade utredningen som gjorts om elevens behov av särskilt stöd och det aktuella åtgärdsprogrammet.

I samband med framtagandet av en ny resursfördelningsmodell för nyanlända elever har förvaltningen påbörjat en översyn av den socioekonomiska modellen. Till 2018 föreslås inte någon ändring av den socioekonomiska modellen vilket innebär att faktorn invandringsår kvarstår. Översynen kommer att fortsätta under 2018 och då särskilt med inriktning på faktorn invandringsårs betydelse i modellen.

Ekonomisk omfördelning, kommunala grundskolor

Det socioekonomiska tilläggsanslaget till de kommunala grundskolorna var 2017 cirka 865 miljoner kronor, och utgör ungefär 14 procent av budgeten för de kommunala grundskolorna och fritidshemmen (kostnaden för lokalerna undantagna). Med ett elevantal på cirka 69 400 grundskoleelever är den genomsnittliga ersättningen per elev i de kommunala grundskolorna 12 450 kr per elev och år. Hur mycket varje skola får per elev varierar dock stort, och variationen är mellan cirka 1 900 och 53 000 kronor per elev och år.

Beroende på elevsammansättning och antal elever i en skola varierar det totala anslaget per skola, från som lägst cirka 0,1 miljoner kronor upp till som mest 26,5 miljoner kronor. De 30 skolor med högst totalt anslag får extra medel på mellan 10,8 miljoner kronor och 26,5 miljoner kronor per skola. Totalt fördelas 495 miljoner kronor till dessa 30 skolor. Som exempel möjliggör stödet för en skola med totalt 10 miljoner kronor i socioekonomiskt anslag ett utökat utrymme att kunna anställa cirka 15 heltidstjänster extra.

De stora skillnaderna i fördelningen mellan skolorna innebär också en tydlig omfördelning av resurserna jämfört med om hela budgeten hade baserats på en elevschablon. För kommunala grundskolor med höga totala socioekonomiska anslag uppgår den socioekonomiska delen normalt till cirka en tredjedel av en skolas totala budget. Utöver det tillkommer ersättning för modersmål och elever i behov av särskilt stöd (i de fall skolor ansökt och beviljats detta). På en skola med många elever som läser modersmål kan ytterligare cirka fem procent av budgeten utgöra ersättning för modersmålsundervisning. För skolor som har ett lågt index uppgår det socioekonomiska tilläggsanslaget till några få procentenheter av skolans totala budget.